

Передплата

на «РУСЛАНА» вивосить:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	170 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів
	або 36 франків
на пів року	8 рублів
	або 18 франків

Поодинокі члени по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — з Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год пополудни.

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсманна.

Рукописи авертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Ческий маніфест.

(X) Зворот, який зробили останніми часами ческі послы від обструкції до звичайної опозиції, і тим уможливили спокійну і успішну роботу в раді державній, розправу над бюджетом і австро-угорською угодою і приділенє сих великих предлог дотичним комісіям, вимагав конечно виразного поясненя. Таким поясненем теперішнього становища ческих послів є оповіщення в неділю маніфест, а з ним також — азиковий закон, уложений послом Пантучком, про уживанє краєвих мов в судах і інших державних урядах, властях і інститутах ческого королівства.

Маніфест, хоч се вираз думок і змагань опозиційного сторонництва, держаний у вельми поважнім і спокійнім тоні, а хоч головню тикає ся змагань і інтересів ческого народу, звертає однак бачність і на інтереси держави, тимто всюди передувє інтересу народу, а інтересу сторонництва уступає на далекий план. Маніфест зазначає, що ческий клуб не відступає в нічим від своїх засад і не покидає свого становища, але не міг зречи ся свого права, вибрати таку тактику, котра має реальну вартість, хоч може не викличе оплесків і одушевлення серед широких верств. Маніфест виказує, що ческі послы полишили обструкцію, позаяк правительство перевело би угоду §-ом 14-им, як се зробило з бюджетом, тим способом ще більше би скріпило ся і стало би приступнішим для домагань лівіці, а не можна ніяк сподівати ся, що би оно під напором обструкції приступило до управильнення політичного, національного і державно-правного питаня. Тим то ческі послы не хотіли зробити правительству сю услугу, що би оно послугувало ся вигідно §-ом 14-им, а так само не хотіли становища Німців ще більше як доси скріпляти.

Боротьби проти правительства не залишають і не залишат, а будуть єї вести і в повній палаті і в комісіях, бо не видали ніякої зброї із своїх рук, а якими середниками будуть в тій боротьбі послугувати ся, сего не потребують нікому наперед казати. Серце їх дрожить під вражінєм кривд ческого народу, однак заразом свідомі они тяжкої одвічальности перед судом будуччини, бо кожний нерозважний крок наніс би необчислимї шкоди народови. Помилки таких зроблено вже за багато задля недостачі зимної розваги, отже не треба ще збільшувати.

Длятого ческі послы говорять щиро народови: без огляду на похвалу або догану будуть і в будуччині так поступати, що би народови приспорити користи а відвернути небезпечности, які єму грозять від ворога. Будуть і дальше так поступати, що би могли сьміло і спокійно станути перед народом в тій свідомости, що задля нагінки за популярністю не пожертвували ніякого інтересу народного, але й не дали ся наклонити легкодушно до нічого для

народу небезпечного і грізного лише для того, що би хвилево їм приплескувано. Длятого спокійно лишают осуд свого поступованя ческому народови.

Положенє Русинів на Буковині.

(Дальше).

Кожний, що лише троха заглянув в минувшість Молдавії і Буковини, знає, як виглядало тут у церкві і на дворі молдавських господарів-володарів не дуже так давно.

Волохи переняли християнську віру від Болгарів. (Traugott Tamm: Über den Ursprung der Rumänen, Bonn 1891. стр. 126.). Отже відтам дістали они і славянське письмо тай церковно-славянські книги. Колиж Болгарске царство упало (1018), а Волохи посунулись на північ в теперішню Молдавію і Буковину, то зіткнули ся тісно з Русинами. І тут починає ся вплив руский на відносини тодішнього життя волоського народу в такій мірі, що на дворі молдавських господарів панує мова руска, в урядових письмах уживає ся тодішня письменна мова руска, а у церкві зручена мова церковно-славянська. Живі документи на се стоять ще нині перед нашими очима. Треба лише заглянути у церкви, монастирі з тодішніх часів, чи в Сучаві, чи в Путиві, чи в Драгомирні чи в Сучавиці і т. д., а побачить ся образи з рускими написами, дарунки колишніх волоських вельмож як св. Євангелія, плащениці, так само і надгробники колишніх господарів, все те носить знамя руске.

Сих знаків руского духа в церкві і в публичнім житю тодішньої волоської держави не в силі був навіть такий національний загорілець на митрополічій престолі, яким був митрополит Морар, стерти з лица свята, хоть як захопив ся около сего. За єго архиєпископства позамальовувано по церквах буковинських монастирів рускі написи і намазано свѣжо волоські написи; так само поворивано рускі євангелія із дороговісних оправ і всаджено туда свѣжо друковані волоські тексти. Образи по стінах цілком позаблївовано. Се називає ся тепер «волоською структурою» православної церкви на Буковині! Але помимо такого вандалізму, таки годі було затерти всі знаки рускости із тих давних часів. В каміню вирізані рускі написи над гробами колишніх волоських господарів та дороговісні плащениці з вишиваними рускими написами не всилі був навіть митрополит Морар знищити. Они показують наглядно, яку структуру мала буковинська православна церква до року 1880, коли то починає ся насильне нищення свідів руского духа в буковинській церкві.

Аж за молдавского господаря Василя Лупула (1633—1654) появляє ся перший раз волоська мова в молдавських грамотах. Але в яких тісних зносинах жили й тоді Волохи з Русинами, видно з того, що саме той господар Василь Лупул віддає свою дочку Роксанду за Тимоша, сива українського гетьмана Богдана Хмельницького, а року 1642 відбуває ся спільний синод православний українсько-руської і молдавської церкви в Ясаї.

Хоть в часом повпроваджувано для Волохів волоські церковні книги в церквах, то по руских

царохіях осталась рускому народови церковно-славянською, як вона і доси була. До митрополита Мораря не впало ніякому князеви церкви на думку впахати руским вірним на Буковині в олоскі євангелія у церкву і вимагати для буковинської церкви «волоського характеру». Владика Доситей Херескул, хоть Волох, жадав року 1781 у своїм урядовім акті виразно і руских церковних книг: «Da in der Bukowina mehr als der halbe Theil die russische Sprache redet, so wären russische Kirchenbücher erforderlich, die bisher mit grossen kosten aus den russischen Staaten geholt worden sind!»

Се діє ся 6 літ по прилученю Буковини до Австрії, як діяло ся і перед тим. Деж отже та «волоська історична структура» буковинської церкви? Чейже-ж австрійске правительство не зрущило Буковину за тих 6 років, те саме правительство, котре, як ми се доказали, займало ся і займає Русинами по нині лиш тільки, кілько потрібно, аби «das etwa sonst entstehen könnende bedenkliche Misstrauen hindanzuhalten». От на се то будували і будують волоські політики. Вони то обклеветували і обчорнювали Русинів, де і як могли. А правительство, не добачаючи поза інтереси Німців нічого більше у Австрії, вірило і вірить тим політикам. І хоть воно і Волохів тиєне і до повного культурного розвою не допускає, — сеж бо пошкодило би німецькому панованю на Буковині — то рівно робить воно дарунки Волохам радо там, де се на кошт Русинів дасть ся зробити, а Німцям нічого не завадить.

Від року 1880. передало правительство церковну власть на Буковині політикам волоским в свѣщенічій одежі, романізаторским загорілцям «найчистішої» крови. На митрополічій престолі засідає чоловік, котрий коротко перед тим був як-раз в наслідок своїх національно-політичних агітацій задля романізації церкви і своїх інтриг против митрополита Гакмана засуспендований. Лиш нечаяна смерть митрополита Гакмана спасла єго від цілковитого увадку. По смерті митропол. Гакмана правительство регабілізує єго і предкладає того чоловіка яко «найгіднішого» на місце митрополіче. План був, та є й тепер: зроманізувати православну церкву на Буковині; бо до православної рускої єрархії «мали-б Москалі приступ!» а се для Австрії «небезпечно». Так аргументувати навчило ся австрійске правительство. Колишній Андрієвич не завів правительство у надїях, які воно на него очевидно поклало. Він бере ся до роботи основно. Вперед прибирає собі волоське імя Морар і окружає себе самими одноплінниками; що також позрікали ся свого руского імени. Консисторія складає ся з самих таких перекинчиків. За приміром голови митрополіта і консисторників пішла і більшість руского духовенства в цілім краю. Се знов «історична» волоська структура буковинської церкви.

Осталось лише маленьке число руского духовенства, виставлене на тяжкі прикристи від церковної зверхности. Наступив страшний терор на все, що руске. Руска молодіж відскочила від теологічних студій, в наслідок того виходять молоді теологи із семинарій духовної на рускі парохії, котрі буквально руского Отче-нашу не знають.

Щоби показати правительству наглядно, які небезпечні Русини для Австрії, Морар на

горстку рускої інтелігенції світської і духовної, вірної своему народови кидає анатему нібито за змагання до Унії властиво-ж на те, аби підорвати її вплив в народі і представити перед правительством яко ворохобний і тому небезпечний елемент в краю. З другого-ж боку той таки сам митрополит Морар бере собі до спілки звісного Григорія Купчанка і пропагує в краю штучно москвофільство, а у Відні вказує на небезпечний для Австрії москвофільський рух межи Русинами! Знаємо достовірно такий факт, що Морар перестерігає міністерство і противить ся настановленю одного з руских священників у Сараєві, кажучи у своїй реляції виразно, що не може там брати за него на себе відповідальність ізза єго москвофільства. Того-ж самого священника старає ся він всіма силами примістити в Чернівцях, щоби відтак вказувати на те, що ось то на Буковині є Русини-москвофіли. Під протекторатом Волоха митрополита Мораря видає «Academia orthodoxa» теологічне товариство, календар, в котрім припоручає твори Пушкіна, Лермонтова і Кольцова для кожної рускої хати, як питомих руских поетів. Міністри Гавчови сего за багато, він відмовляє «Academia ort.» субвенцію на такі календарі.

Наступає формальне гонення церковної і світської влади на Русинів. Вступити ся за нарід нема кому, бо в соїмі і раді державній нема ані одного руского посла. Так господарять спільно митрополит Морар з політичним шефом краю Алезанім на Буковині.

Між тим що діє ся у Русинів?

Москалі старають ся здобути у всіх славянських народів закордонських симпатію для Росії. Де нарід національно свідомий і політично сильний, там терен для московських приманок не приступний, бо-ж кожний славянський нарід знає, що єму від матушки Росії грозить така сама доля, як Русинам і Полякам у Росії. Нарід же пригноблений, національно неосвідомлений і нещастем прибитий, се як-раз терен для московських агітацій. Зі всіх же славянських народів, життя Русинів в найтяжкіших обставинах. Положенє Русинів таке тяжке, так в культурнім, як матеріальнім і політичнім згляді, що деяких Русинів огорнула просто безнадійність, розпука. Щож легше московській покусі, як найти між такими людьми плачевних агітаторів для своїх цілей, і витворити й нечлених прихильників для всемосковської ідеї, що аргументують: «маю пропадати, то волю в московськім морю утонуті, ніж маю мої діти стати Німцями, або Волохами, або Поляками, або Мадярами, або остатись вічними рабами Русинами!» Дійсно пішла добра часть молодої рускої інтелігенції до Росії і там утонула. Добра часть пропадає таки тут, переходячи так в польський, як у волоський, мадярський або німецький табор.

Але якась частина рускої інтелігенції осталась таки своєму, хоть як нещасливому, народови вірна і сповняє свій народний, хоть як тяжкий і непоплатний обовязок. Та дивно оно і характеристично для живности буковинської Русини, що як-раз в найтяжшій добу беруть верх в провідництві буковинської Русини люди позитивної народної праці, оживлені надією на краю будучності руского народу.

Провід в одинокім тодішнім руским товаристві «Руска Бесіда», беруть в свої руки так звані Молодорусини. Відроджене товариство розпочинає живу акцію оживлення і відродження буковинської Русини. Живе слово писане і устне впливає на задеревілий нарід як цілюща і живуща вода. Як-раз в протягу тих 20 морарівських років, тої найтяжшої доби історії буковинської Русини, приходять так руска інтелігенція і добра часть широкої маси народу до повної національної свідомости. Дійсно бв вже нині живе буковинської Русини живою струвою і в самій річці «душі нашої молодіжи вже нині запалені ідеалами», але на перекір ворогам, не волоскими, не московськими, не німецькими, ані польськими, лиш своїми питомими рускими ідеалами!

Тепер наступає поволи доба відплати гнобителям руского народу; що посіяли, те будуть збирати.

І ось вже тепер найвищі церковні круги журять ся тим, що теперішня руска молодіж палає національною нетерпимістю до всього чужого, що она виявляє за мало релігійного почуття, за мало поважання для духовенства.

(Дальше буде).

Блуд карає блудячих.

(Надіслана стаття).

О. Фляс писав, що в Канаді якась горстка Русинів галицьких прикликала собі схизматичного священника, Росіянина Корчинського, котрий цілковито їх духовним потребам задосить учинив і каже, що ті наші люди галицькі не мають зовсім поняття про свою віру і про ріжницю, яка заходить межи схизматиками а католиками, що они є правдиві «барани» під зглядом сего знання. На се позволю ще замітити, що таких «баранів» ще много не тільки поміж простим людом але, пожаль ся Боже, і поміж так званими інтелігентами. А видно се з їх способу висказування. Як говорять много з наших людей так і гадають і такого суть переконання. А з того гворення повстає блудне понятє, котре доходить до абсурду. Много з галицьких Русинів називає своє віроісповіданє католицьке греко-католицьким, а латинян називають, противставляючи їх супроти свого віроісповіданя, римо католиками. Так само називають свій обряд греко-католицьким, а латинський, против-ставляючи супроти свого обряду, називають римо католицьким. Схизматиків називають православними, а себе в противствленю до них уніятами. Тимчасом схизматики російські також себе називають греко-католиками, а католики Русини галицькі уживають в літургії «православні християни». Отже тепер заходить питанє, якими християнами є галицькі Русини? Много людей гадають після москвофільських газет і «ізданій», що межи російським царством а галицьким уніятством в віроісповіданю дуже мала ріжниця. Се судять так не по догмам, але після подібної зверхньої одежі, с. є обряду, який має бути після їх гадки такий сам галицький як і російський. Але коли самі хотіли нарочно переконатися, то побачили бв, що межи обрядом російським взагалі межи обрядом, якого уживають схизматики а Русини галицькі, є досить велика ріжниця, хотяй впрочім суть до себе подібні, бо оба виобразовали ся на однім обряді грецьким. Як в однім так в другім наступили після потреби окремих змін. Протє, ані один ані другий не можна назвати чисто грецьким, але або греко-російським або греко-русским. Також ті оба обряди називають себе несправедливо греко-католицькими. Російський не може назвати себе справедливо католицьким цілковито, бо викидає згадку про папу римського. Впрочім почасті мож єго уважати католицьким, о скільки він в своїх церемоніях літургійних визнає догмат католицької церкви. Тут мимоходом треба зазначити, що там обряд російський, с. є збір всіх вишних церемоній стоїть в суперечности з віроісповіданєм схизматичним, с. є з догматами схизми. Не може себе обряд російський називати грецьким, бо він в многих церемоніях ріжнить ся від грецького. Отже не є греко-католицьким лиш греко-російським.

Галицький обряд Русинів може назвати ся вповні католицьким, бо в своїх церемоніях виражає іру католицьку в особенний спосіб, однак грецьким не є, лиш до грецького подібний, а в многим сходиться з ним. Протє чисто грецьким не є, але греко-русским і католицьким.

Що до віроісповіданя Русини галицькі є такого самого, як і християни латинського обряду. Русини галицькі є такими самими католиками, як і всі інші католики на цілій кулі земній. Ріжниця в догматах між віроісповіданєм католиків Русинів галицьких і яких будь правдивих католиків найменшої нема.

Всі католики належать до одної церкви, котру Христос заложив; всі католики визнають ту саміську віру, котру Христос обьявив і всі правдиві католики мають одного і того самого начальника найвишого, видимого наслідника св. Петра, єпископа римського, Папу римського. Тому ціла церква католицька називає себе римо-

католицькою, а її віроісповідники всі, якого-будь обряду, суть римо-католиками. У всіх учебниках католицької догматики стоїть чорне на білім написано: «Una est solum Ecclesia et religio romano-catholica, extra quam nulla salus». Одна є тільки віра і церква Христа, поза котрою нема спасеня — а та є лиш римо-католицька, бо она спочиває на скалі Христовій с. є на Петрі, бо там є церква Христа, де є Петро, як каже один зі св. отців Церкви. Отже, сли галицькі Русини хотять уходити перед Богом і цілим світом за справдішних католиків, мусять називати себе римо-католиками що-до віроісповіданя, бо і таке віроісповіданє прийняли они від Греків. Римо-католиками мусять себе галицькі Русини називати, щоби відріжнити ся від схизматичних «греко-католиків» і німецьких «старо-католиків». З сего всего виходить, що галицькі Русини є що-до віроісповіданя римо-католики, а що-до обряду — греко-русского. Сю правду мусять галицькі Русини прийняти, бо інакше повстає замішанє понятя і велике пониженє Русинів перед римо-католицьким світом. Повстає замішанє понятя, бо много не знають, що віроісповіданє — се догма незмінні, котрі Христос оголосив, а обряди є то певне зібранє церемоній, котрі по більшій части уложили святі люди, що се вишна ознака внутрішньої віри і зверхне почитанє Бога. Обряди можуть бути ріжні, однак можуть бути ознаками одної і тої самої віри і зверхним почитанєм одного і того самого Бога.

Пониженє галицьких Русинів перед латинянами повстає з тої причини, бо Русини називаючи латинян римо-католиками, а себе греко-католиками, признають себе иншими католиками від прочих католиків, котрих є більшість і сила і власть. Тим словом греко-католик немов кажуть Русини, що они є меншими католиками с. є менше-католиками, не так твердими, як весь римо-католицький світ, будьто би були якоюсь причепою до латинян. І дійсно се в практиці так виходить. В латинських церквах священники годяться, що лиш в римо-католицькій церкві є спасенє, себ то значило-б, що тільки пр. в польськім костелі, а не в рускій церкві, бо руска церква за римо-католицьку себе не признає, лиш за греко-католицьку. А сьмшним би було, слиби руский священник відважив ся з проповідництві сказати, що є тільки греко-католицька церква, поза котрою нема спасеня. На метриках вівчаня і оповідій самі Русини галицькі дають ще більший доказ свого понижуваня ся перед латинянами. В рубриках Religio пишуть для осіб латинників Romano-catholica, а для греко-Русинів Religio graeco-catholica. Єли би таку метрику побачив католик Француз, Іспанець або Англієць, сказав би, що тут звінчали ся дві особи не ріжних обрядів, а радше ріжних віроісповідань. Коли ще до сего додамо гакатизм і шовінізм польський, котрий цілою своєю силою опікує ся «почтивим польським людкєм на веходніх кресах», то власне ся Religio graeco-catholica стає їм в великій пригоді.

(Конець буде).

Справозданє Товариства ім. Шевченка за р. 1902.

Нині дня 25. марця відбувають ся загальні збори Наукового товариства ім. Шевченка. Зі справозданя виділу довідуємо ся:

	1902	1901	1900
Записки коштували	10.500 К.	9.200 К.	9.000 К.
Збірники секцій	7.700 „	5.600 „	5.300 „
Виданя етнографічної комісії	6.400 „	5.200 „	6.000 „
Етногр. експедиция	1.000 „	1.000 „	1.000 „
Виданя етнографічної комісії	5.000 „	4.000 „	3.000 „
Виданя правничої комісії	2.400 „	3.011 „	2.400 „
Історична бібліотека	1.000 „	1.000 „	1.250 „
Хроніка	1.200 „	1.600 „	1.600 „
Укр.-руска Бібліот.	6.000 „	2.000 „	— „
Дефіцит Л. Н. Вістника	1.600 „	2.200 „	760 „
Бібліотека і музей	3.000 „	3.500 „	2.700 „
Адміністрация	7.000 „	5.600 „	5.300 „
Стипендії і запомоги	2.000 „	2.600 „	2.400 „
Разом	54.800 К.	44.511 К.	40.810 К.

Як видно, бюджет зріз минулого року дуже значно — головню наслідком нового видання «Укр.-руської Бібліотеки», що багато коштує. Субвенції, признавані товариству краєм і державою, не зросли одначе, хоча виділ старав ся про те: они виносили як і в 1901. р. 16.000 К. (6.000 від держави, 10.000 від краю). Крім того одноразово признало минулого року міністерство археографічній комісії 2.000 К. Академії у Кракові і Празі, дістали підвишене, хоч оно й так значне і вставлене постійно до державного бюджету, а не признає ся міністерством.

Найважнійшим жерелом доходів товариства є його друкарня. На неї й звернув виділ минулого року особливу увагу. До тепер заведено вже багато уділень у друкарнянім діловодстві; приведено до лінійної евіденції єї рахунковість; унормовано відносини персоналю, перечислено також увесь друкарняний інвентар і оцінено єго на ново так, що тепер ціна партій єї своїм білієм і вповні відповідає дійсности.

У книгарни пробовано сего року, на спілку з «Видавничою Соцікою», завязати умову з кольпортером, що їздив би по краю і продавав книжки. Умова ся була тим легша, що кольпортером був чоловік, який вже довгий час займає ся сим ділом і продає книжки польські і німецькі. Референт книгарні згодив ся на такий рабят кольпортерови, який він дістає від польских і німецьких книгарів. Та не вважаючи на все те, проба не повелась і по недовгій часі кольпортер звернув оказові книжки, вважаючи тим самим умову за зірвану. Причиною того мало бути се, що книжки не купував ніхто. Може новий закон прасовий, що допускає вільну кольпортажу, зробить у тім напрямі і в нас пролом. Поки-що, виділ війшов в порозумінє з одною з книгарень, що до урядженя вислави видань товариства на однім з найліпших місць.

Бібліотека збільшала ся як і давнійше головню через обмін виданнями Товариства з инцими науковими інституціями. Число остатних хоч поволі все таки зростає і коли 1901 р. обмінювало ся з товариством виданнями 143 інституцій, то в минулім році число се зросло до 202, а є надія, що й дальше буде рости. За гроші закуплювано мало книжок задля браку фондів, а те, що закуплено, було переважно комплетованем відділу тов. «Ruthenica». Дарів від приватних осіб було не багато.

До музею закуплено в 1902. р. всего за 19 рублів предметів. За те збогатив ся він значно деякими цінними дарами приватних осіб, між котрими більшу вагу мають: збірка автографів (разом 151), дарована проф. В. Антоновичом; збірка викопалин і монет пок. о. Петрусевича з Буска; автографи й старинности даровані І. Житецьким, Е. Требуховим, д-ром С. Федаком і д-ром В. Лучаківским. Крім того були й поменші дарі.

В каменіці університетского фонду полишає ся ще перевести каналізацію, а ся справа буде на весні полагоджена. Амортизація довгів каменіці поступає совсім правильно. Упорядковано її податковість. Каменіця приносить хоч невеличкий дохід, та на жаль уживати єго на первісно задуману ціль поки-що не можна, бо фундаційний акт і доси не затверджений, і з фундатором не прийшло до цілковитого порозуміння.

Побіч справ чисто адміністраційної і фінансової натури виділ полагоджував також наукові справи товариства, між якими віднести тут належить особливо, що виділ ухвалив не ділити «Записок», але полишити їх у теперішнім виді. Як-раз сей рік закінчили «Записки» п'ятдесятим томом; уже сей самий факт, як і похвальні відзиви краввої і заграчичної критики на них указує, що вони наїшли собі признає в ширших кругах.

Так само виділ видавав «Літературно-Науковий Вістник» що скінчив із 1902. р. п'ятий рік свого істнованя на двадцятім томі. До всіх томів надруковано тепер на внесене редакції окремих показчик, що становить невеличку книжку.

Шарша нарада над справою заснованя приватного українського університету покінчила ся відкиненем сего проєкту, хоч і без ухвали яких небудь резолюцій. Друга нарада, вузша, скликана виділом у порозуміню з «Педагогічним Товариством» і зложена з самих учителів українсько-руської мови середних і висших шкіл, скінчила

ся рядом резолюцій, які опісля в формі меморіалу були предложені краввої раді шкільній і міністерству осьвіти. Розходило ся про науку українсько-руської мови в середних школах, що тепер у них незвичайно уполісджена.

Як представитель товариства на зверх брав виділ тов-а участь в кількох сьвятах, що мали науковий характер. До таких належить вмурованє памяткової таблиці в родиннім домі пок. етнографа Франт. Ржегоржа, 25-літний ювілей «Истор. филолог. Общества» у Харкові і 100-літній ювілей заснованя університету в Дорпаті. На всі єї сьвяткованя вислано привітні п'сьма. (Конець буде).

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В середу: руско-кат. Теофана, Йосаф. (Середон.); рим-кат. *Влаговіщенє.* — В четвер: руско-кат. Никифора; рим-кат. Теодозия, Емануїла.

— **ВПрессь.** Митрополит Шептицкий в переїзді до Н-ри в Італії задержав ся у Відні, де перебуде кілька днів, аби виловити і засягнути поради проф. Найсера З. о. Митрополитом їдуть родичі і брат Боніфратер, що доглядав єго в часі неуги. В Італії має Владика перебути до перших днів мая.

— **З Снятинщини** пишуть нам: Те, що я вчера вчитав у «Руслані» про побуть о. мітрата Фадеевича в Коломиї, є не зовсім згідне з правдою. О. Фадеевич — се правда — був недавно в Коломиї, однак не в справі о. Семіонофа і-у своїй власній. Маючи діти, що не мають права до епархіального сиротинського фонда, о. Фадеевич старає ся за всяку ціну о парохію коломиїську як перед тим о віденську. Здаєсь однак, що як пропала віденська так пропаде і коломиїська. О.сім, щоби о. Семіоноф мав дістати парохію коломиїську, ніхто з тамошних Польків на серію і не думає. Називаючи єго «найзаспєіszym», вони лиш кепкують собі з него, щоби тішиє ся та робив дальше комедії і тим компромітував ся. Впрочім ціле поведєнє сего адютанта д-ра Дудикевича разячо воняє символією, яка ніколи не передавнов ся... Знає о сім сам о. Семіоноф, знають і такі самі як він, єго фаміліянти в Станиславові... Тому то і обава дописувателя «з коломиїського» про поспіх станиславівских галапасів є цілком злишна.

— **Перенесєнє за нару?** Комісаря Квятковського, який ударив вїта з Липиці за руску мову, перенесєно з Рогатина до Мельця. Та на сім не повинно покінчити ся. Таке грубе надужитє власти заслугує на різкійшу кару.

— **Весна** завітала від трєх днів до Львова. Після справної посухи, яка настала вже від місяця, зникли тепер навіть весняні мрак і сонце сходить яснє та чистє і гріє не на жарти. Навіть вечері і ночі стали несподівано теплі, тихі та зоряні. Миські парки оживились, на улицах появили ся парасольки, прохожі пані і панове гуляють без нагортков. Нині вирушили незавідні віщуні літа: бочкові вози, які скропили обильно уличний порох. З краю доносять з різних сторін, а навіть глубоких гір, що веюди весна зачала ся вже на добре. Орка їде жваво, робота в городах вже на покінченю, верби порозвивались і цвітуть вже густо бузками. Таки добре ошукали ся сего року вчені метеорологи, віщуючи довгу і тяжку зиму. Она вправді скоро була зачала ся, але ще скорше скінчила ся.

— **З Галича** пишуть нам: Се вже факт, що не польский шовінізм, але кацапска підлога перенєсла учительку Маліцку з Галича на денунціяцій звисного тутешного «мастятого» патріота. При помічи о. Фадеевича, яко представителя ординаріяту в раді шкільній окружній, представлено старості в Станиславові Маліцку яко єди дістку та атеїстку, хоч Маліцка заснувала хор при читальні «Просьвіти» і тим хором сама (!) діригувала підчас богослужєнч в церкві що неділі і сьвята. В сій справі ходило кацапам не о що иншого, як о се, щоби з Маліцкою знищити засновану нею читальню «Просьвіти» та не удалося, хваб що єї «націонал-демократи» будуть брорити по свому. Ось з такими налюкками консолідувались до недавна инші високі умні політики для добра народної справи. Сьміх тай годі!

— **Із Станиславова.** Звичайні загальні збори «Товариства Руских Женщин» в Станиславові відбудуть ся в понеділок дня 30. марця о 4. год. пополудни в комнатах Інституту (ул. Гіллєра), на котрі Виділ Ви. членів запрашає. Дневний порядок: 1) Звіт діяльнєсти Виділу і Інституту. 2) Звіт касовий. 3) Вибір голови і Виділу. 4) Внески Виділу і членів. За Виділ: А. Кульчицка, М. Скоцдолова.

VIII звичайні загальні збори «Банку звязкового в Станиславові» стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою, відбудуть ся в

Станиславові в четвер дня 9. н. ст. цвітня 1903 о 3. год. пополудни у власних комнатах при ул. Бельведерській ч. 3. І поверх з отсим порядком: 1) Відчитанє протоколу з послідних звич. заг. зборів. 2) Справозданє Дирекції з діяльнєсти за рік 1902. 3) Справозданє комісії контрольної Ради надзираючої. 4) Внесєнє Ради надзир. що-до поділу чистого зиску. 5) Вибір 10 членів Ради надзир. і затвердженє нової Дирекції. 6) Внесєнє членів. Єли би в означєнім часі не зійшло ся статутом приписанє число членів, відбудуть ся тогож дня о 4. год. попол. другі загаль. збори котрі будуть рішати без огляду на число присутних членів. Право голосу на загаль. зборах мають тільки ті члєни, котрі зложили найменше 20 злр. в. а або 40 К і мають виказати ся книжочкою уділовою, а ті, котрі добровільно виповіли свої уділи, перестають після § 4. статута бути членами банку. *Теодор Сташевич, Савин Левчицкий.*

— **Стипендії** з фундації ім. Модеста Хоминьского по 400 К річно одержали: Алекс. Дуркот, ученик IV кл. нар. школи в Перемишлі; Лев Гошовский, учен. II кл. нар. школи ім. Шашкевича у Львові; Зинувій Яр. Решетилевич, учен. III кл. гімна. в Коломиї і Володимир Лук. Боровець, учен. IV кл. прив. гімназії Єзуїтів в Хирові.

— **Іменованя і перенесєнє.** Намісник іменував санітарних концентів: д-ра Ант. Бєсєдєкого, д-ра Кар. Голємбїовского і д-ра Теоф. Бонковского, повітовими лікарями, а санітарних асистєнтів: д-ра Йос. Курасєвича, д-ра Теодора Соєвєцкого і д-ра Алекс. Годловского, санітарними концентістами.

Намісник переніє санітарних концентів: д-ра Маріяна Шайновского з Жидачева до Золочева, д-ра Алекс. Годловского з Богородчан до Мельца, і санітарних асистєнтів: д-ра Людвика Собєщаньского з Калуша до Богородчан і д-ра Андрія Кондратовича зі Золочева до Жидачева.

— **Личні вїсти.** Директор пошт і телеграфів п. Сеферович вїхав в урядових справах до Відня.

— **Повітова рада в Турці.** Цсар затвердив вибір Брон. Оєуховского, властителя дібр в Вищєцку вижнім, на предсідателя, а о. Михайла Порохвицкого, пароха в Турці, на заступника предсідателя повітової ради в Турці.

— **Хрунієство.** Із Станиславова пишуть нам: Недавно відбули ся тую загальні збори тов-а «Bank mieszczański w Stanisławowie». Помінаємо обставину, що на сих зборах столи та крисла трицали від всяких «інтерпєляцій». Згадаємо лише, що біляє сего «Bank-у» впливав те саме руске хрунієство, що і по других таких товариствах, а іменно: на 1600 членів товариства було аж 1000 Русянів.

— **Маляри бунтують ся.** Демонстрації в Будапєшті звернені головню проти війскових предлог, а перед в демонстраціях ведуть студенти. В понеділок рано студенти не допустили до викладів на університеті, а сенат замкнув університет до дня 26. с. м. та загрозив, що коли не настане спокій, то не буде викладів до кінця року, а студенти потратять курси. Вечером того дня знова grano в театрі штуку «Боже буди покровитель», а по представленю товпи публіки волочили ся по місті, співуючи «гимн Кошута та вигукуючи: Проч з Сельом, поліцією і т. п.

— **Демонстрації протималярскі.** Хорватскі студенти в Загребі устроїли антималярскі демонстрації і здерали малярскі написи на залізничім двірці. Заки поліція розігнала демонстрантів, они обкидали дворець фляшками з чорнилом.

— **Завязаний піхотинець.** До Черновець прибув в суботу французский дневникар, п. Фовре, котрий від 1900. р. пішки вандрує по Європі. П. Фовре зарабляє на своє удержанє дописями і відчитами. Один відчит мав в Чернівцях в ратушевій салі.

— **Міліонерка міс Астор,** дочка американьского міліярдєра, перебувала недавно зі своїм братом в Букарєшті в гостині у румучьского наслідника престоло і єго жінки. Підчас сего побуту молода і гарна Американка пізнала ся з румуньским міністром заграчичних справ, Понєдьом Братіану, муциною молодим, з старого шляхотского роду, але небогатим. Як звичайно буває між молодими людьми, від знакомости прийшло до заручин, які відбули ся в сих днях. Панна Асторівна внесє своєму будучому мужови 40 міліонів франків приданого.

— **Перелиска Адміністрації.** *Впр. о. Ник. Цєр. в Ям.* Рахунки годять ся. Заплачено по кєнєць червня с. р. — *Впр. о. Ів. Кал. в Жаб.* Заплачено по кєнєць мая с. р.

— **Жертви.** Для убогої вдови Щ-ої прислала ВПов. Олена Бургель, учителька в Городиславицах, 1 К; разом доси 28 К.

Для Р. Тов-а педагог. у Львові прислав на наші руки ВПр. о. Іван Палагичкий з Підлужа (п. Станиславів) 4 К.

Посмертні оповістки.

О. Теофіл Коблянський, парох в Гаврилівці, надвірнянського повіта, упокоїв ся дня 21. с. м. в 48. році жита, а 20. році священства. В. е. п.!

Йосиф Волинець, канцелярський помічник ц. к. дирекції скарбу, упокоїв ся у Львові дня 20. с. м. в 21. році жита. В. е. п.!

Карло Юліан Боке, ученик VI кл. рускої гімназії у Львові, упокоїв ся в Самборі, в 20. році жита. В. е. п.!

Наука, штука, література.

Репертуар Руского народного театру у Львові.

Вторник, дня 1. марця, перший раз на галицьких сценах: «Катерина», велика опера в 3 діях Аркаса.

Середа: «Сватаня на Гончарівці».

Четвер, дня 26. марця премієра: «Ворожбит», комедія в 3 діях Гр. Цеглиньского.

Субота, дня 28. марця: «Украдене щастє», драма в 5 діях з сьївами д-ра Ів. Франка.

Учитель ч. 6, в 20. марця 1903 містить отєї

статї: Наука рускої мови в школах народних звичайних і виділових. — Діточї забави в Японїї. — Наука гігієни в угорських школах народних. — З виділу Руского Тов. а педагогічного.

Адреса Редакції «Учитель»: Львів, ул. Собіщини ч. 7. Адреса Адміністрації: Львів, улица Кльоновича ч. 7.

Дзвінок ч. 6, в 20. марця 1903, містить: Віри Лебедової, Іде весна. — А все ізза пилочки. Оповіданє. — Малий Люлюсь і малий Бур. — Історія куска хліба. — Чим і на чім люди в старинї писали? — Праця і забава.

Адреса Редакції «Дзвінка»: Константина Малїцка, Галич. Адреса Адміністрації: Львів, ул. Кльоновича ч. 7. Річна передплата стоїть 6 К; піврічна 3 К і чвертьрічна 1-50 К.

Репертуар Львівської Фільгармонїї. Нинї вї вторник не буде концерту задля приготувань до Вагнерівських концертів.

В четвер, дня 26. і в суботу дня 28. с. м.: великі концерти Вагнерівські при співучастї Александра Бандровского, Ірини Богує, Маруші Челяньскої, М. Гізіньского, Теодора Борковского і «Хору академічного».

В неділю дня 24. с. м.: популярний концерт.

Телеграмп.

Рим, 24. марця. Сьв. Отець приймав вчєра на аудїєнції делегатів католицьких товариств з Німєччини, Австрїї і Швайцарнїї.

Петербург, 24. марця. Російська агенція телеграфїчна доносить, що чутка про дарунк Росїї для Сербїї в видї 10 мїльонів патронів, потребує пояснєня о стїлько, що Росія вишлє Сербїї єї патрони при кінци мая, але тоді, коли на Балканї буде супокій.

Льондон, 24. марця. Standard доносить, що ситуація в Китаю є гризна. В округах Кантону і Шєчуану проявляє ся рєволюція проти Европєйцїв.

Зарваницю

поєму Василя Щурата можна замовляти лише в Стєвропопїтїській книгарнї у Львовї, ул. Руска ч. 3. Цїна з поштовою оплатою 25 сот

Всїлякі купони вильосованї цїнні паперї виплачує без потрученя провїзїї або копїтв Контора вимїни ц. к. упр. гал. акц. БАНКУ Гїпотечного.

Товариство взаїмних обезпечєнь «ДНІСТЕР» ДІМ «ПРОСВІТІ» ЛЬВІВ РИНОК Ч. 10. одиноке руске товариство асекураційне, заснованє в 1892. р. обезпечє будинки, движимости, збїже і пашу против шкїд огневих, побиєєє умірковану оплату премїї, а чистий зиск т. є надвишку з оплат роздїляє межї членів яко звороти; в послїдних трєх лїтах вносїв зворот 8%.

Розклад поїздів залїзничих обовязуючий вїд 1-го мая 1902.

(Приїзд і вїдїзд поданий пїсля часу середно-європейского).

Table with columns: Poїзд, до Львова, зї Львова, and times. Includes specific destinations like Krakow, Berlin, Vienna, and Lviv.

Advertisement for Bank of Hypothecation with text: За певну і добру лїокацію поручаємо 4 1/2% листи гїпотечні 4% листи гїпотечні короновї 5% листи гїпотечні премїованї 4% листи товариства кредитового земского 4 1/2% листи Банку краєвого 5% облігації Банку краєвого 4% позичку краєву 4% облігації пропїнаційнї і всїлякі ренти державнї Тї папери продаємо і купуємо по найточнїїшим курсї деннїм. КОНТОРА ВИМІНИ ц. к. упр. гал. акц. БАНКУ Гїпотечного

ЗАМІТКА: Пєра нїчна чїють ся вїд 6 годїни вєчером до 5 годїни 59 мїнут рано Час середно європейский рїзняєт ся вїд часу львівского о 36 мїнут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мїн. часу львівского. — Бюро інформаційне ц. к. залїзниць державних (ул. Красїцьких ч. 5.) удїляє пояснєнь в справах залїзничих, продає білетї всякого рода і розкладї їзд.